

Mirosław Kańtoch

1928–2007

profesor zwyczajny
w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie,
wirusolog

W dniu 5 maja 2007, zmarł prof. zw. dr hab. med. Mirosław Kańtoch, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, wybitny wirusolog, twórca współczesnej wirusologii polskiej, ekspert WHO ds. wirusologii lekarskiej, inicjator i główny wykonawca programów naukowych wspólnie z Center for Disease Control w Atlancie, poświęconych zakażeniom wirusowym o społecznym znaczeniu w Polsce.

Mirosław Kańtoch urodził się 13.01.1928 roku w Sosnowcu, studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu, gdzie w 1951 roku uzyskał dyplom lekarza medycyny. Był uczniem, a następnie asystentem prof. Ludwika Hirszfelda. Pracę doktorską, której promotorem był prof. Henryk Makower, obronił na AM we Wrocławiu w 1956 roku i uzyskał stanowisko adiunkta równoległe w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej AM i w Zakładzie Wirusologii Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN. W 1956 roku zorganizował Pracownię Mikroskopii Elektronowej, której był kierownikiem przez blisko 10 lat. W 1961 roku, w wieku 33 lat, przedstawił pracę habilitacyjną oraz zdał kolokwium, a następnie wyjechał na stypendium z Fundacji Rockefellera do Baltimore, gdzie pracował pod kierownictwem prof. F.B. Banga. W swoich opowiadaniach prof. Kańtoch zawsze wymieniał nazwiska profesorów L. Hirszfelda, H. Makowera i F.B. Banga jako swoich nauczycieli, a zdjęcia tych trzech profesorów zawsze wisiały w jego gabinecie.

Trzy lata po powrocie z USA, w 1965 roku, prof. M. Kańtoch został przeniesiony służbowo przez Ministra Zdrowia do Warszawy, na stanowisko kie-

rownika Zakładu Wirusologii w Państwowym Zakładzie Higieny, które zajmował do 2000 roku.

Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1970 roku, profesora zwyczajnego w 1978 roku, zaś w 1986 został kolejno członkiem korespondentem PAN oraz w 1994 na członkiem rzeczywistym PAN.

Prof. M. Kańtoch brał udział w pracach szeregu Komitetów w PAN, między innymi Komitetu Mikrobiologii, Komitetu Immunologii, Komitetu Ekologii Człowieka, Komitetu Etiopatogenezy, Komitetu Immunologii i Etiopatogenezy Zakażeń Człowieka. Był członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Towarzystwa Epidemiologów, Mikrobiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych im. I.I. Miecznikowa w Rosji, członkiem zagranicznym New York Academy of Science, członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, członkiem zespołu ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia.

Prof. M. Kańtoch zasiadał w Radach Naukowych wielu instytutów naukowych, m.in. Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda PAN, Instytutu Hematologii i Transfuzjologii, Państwowego Zakładu Higieny, Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii. Był członkiem komitetów redakcyjnych szeregu czasopism naukowych m.in.: *Przeglądu Epidemiologicznego*, *Postępów Mikrobiologii*, *Medycyny Doświadczalnej i Mikrobiologii*, *Postępów Higieny i Medycyny Doświadczalnej*, *Polish Journal of Microbiology* oraz członkiem międzynarodowego komitetu redakcyjnego *Acta Virologica*.

Prof. M. K a n t o c h włożył wielki wkład w rozwój badań naukowych dotyczących etiopatogenezy, immunologii i immunoprofilaktyki zakażeń wirusowych. Na szczególną uwagę zasługuje Jego wkład w badania nad bezpieczeństwem, skutecznością i rozpowszechnieniem szczepień przeciwko wirusowi polio, odry i różyczki oraz badania, w tym czasie pionierskie, nad teratogennym działaniem wirusa różyczki jak również występowaniem wad wrodzonych spowodowanych zakażeniem matek w okresie ciąży innymi wirusami takimi jak wirus cytomegalii, *herpes simplex* (opryszczki wargowej) i *varicella zoster* (ospy wietrznej i półpaśca). Kontynuując dzieło prof. Feliksa Przesmyckiego, prof. M. K a n t o c h stał się współtwórcą polskiej wirusologii lekarskiej.

Wspomniane powyżej badania znajdują udokumentowanie w ponad dwustu pracach doświadczalnych, kilkudziesięciu doniesieniach zjazdowych, których Prof. M. K a n t o c h jest autorem lub współautorem.

Profesor jest również autorem szeregu monografii oraz kilku wydań podręcznika „Wirusologia Lekarska” przeznaczonego głównie dla studentów i lekarzy medycyny.

Wspominając prof. M. K a n t o c h a, nie można pominąć jego działalności dydaktycznej. My, pracownicy Zakładu Wirusologii PZH, pamiętamy Profesora przede wszystkim jako opiekuna, promotora prac doktorskich oraz Osobę, która nas inspirowała i wymagała przygotowania prac habilitacyjnych. Profesor był promotorem 20 prac doktorskich, z których 17 wyszło z Zakładu Wirusologii PZH, a 3 doktoraty pochodzą z okresu Jego pracy we Wrocławiu. Pamiętamy Profesora jako Osobę bardzo wymagającą, wiedzieliśmy jednak, że w każdym przypadku możemy liczyć na jego pomoc, opiekę i obronę.

*Pracownicy Zakładu Wirusologii
Państwowego Zakładu Higieny*